

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**BAG‘RIKENGLIK VA TINCHLIKSEVARLIK KONTEKSTIDA
ISLON ILMIV-MA‘NAVIV MEROSI
Xalqaro ilmiy onlayn konferensiya
M A T E R I A L L A R I
18.06.2021**

**ИСЛАМСКОЕ НАУЧНО-ДУХОВНОЕ НАСЛЕДИЕ В КОНТЕКСТЕ
ТОЛЕРАНТНОСТИ И МИРОЛЮБИЯ
M A T E P I A Л Ы
международная научная онлайн конференция
18.06.2021**

**ISLAMIC SCIENTIFIC AND SPIRITUAL HERITAGE IN THE CONTEXT
OF TOLERANCE AND PEACEFULNESS
M A T E R I A L S
of the international scientific online conference
18.06.2021**

Navoiy – 2021

Мазкур тўплам Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 2 февралдаги №78-Ғ-сонли фамойиши асосида Навоий давлат педагогика институтида 2021 йил 18 июнь куни ўтказилган “Бағрикенглик ва тинчликсеварлик контекстида ислом илмий-маънавий мероси” мавзусида халқаро илмий конференция материалларидан иборат.

Халқаро илмий конференция мақолалар тўпламини тайёрлаш учун
масъуллар:

Масъул муҳаррир: **Б.Б.Собиров**, профессор, Навоий давлат педагогика институти
ректори

Илмий муҳаррир: **Н.О.Сафарова**, фалсафа фанлари доктори, профессор

Тақризчилар: **Э.Э.Каримов**, тарих фанлари доктори, профессор, Hofstra
University (АҚШ)

Ш.Ю.Зиёдов, тарих фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон
Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Имом Бухорий
халқаро илмий-тадқиқот маркази директори

Техник муҳаррир: **М.Х.Норқобилов**

Матнларда фойдаланилган мисол, кўчирма ва маълумотлар аниқлиги учун
муаллифлар жавобгардирлар.

Сўз боши

Анъанавий бошқа жаҳон динлари қатори ислом ҳам инсоният цивилизацияси ривожда ўзининг беқиёс ўрни ва аҳамиятига эга. Ислום азалдан бағрикенглик ва тинчликсеварлик дини бўлиб келган. Дунёнинг турли қитъаларида яшаган турли ирк ва миллат ҳамда маданиятлар ва тарихга эга бўлган халқларни ислом ягона эътиқод орқали биродар бўлиб яшашига замин яратган. Ислום нафақат унга эътиқод қиладиган кишилар ўртасида, балки бошқа миллат вакилларига нисбатан ҳам бағрикенглик ва тинчликсеварлик муносабатни шакллантира олган. Бунга тарихан турли миллат ва дин вакиллари истиқомат қилган Ўзбекистон заминини мисол тариқасида кўрсатиш мумкин. Бугунги ахборотлашган тезкор даврда дунё халқларининг ижтимоий муносабатлари тизимида исломнинг маънавий потенциалидан барқарор ривожланишни таъминлашда фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Бунинг учун эса ислом маънавиятини илмий-фалсафий ўрганиш долзарб академик муаммолардан бўлиб келмоқда.

Янги Ўзбекистонда ислом илмий-маънавий меросини ўрганишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Миромонович Мирзиёев ташаббуси билан анчагина салмоқли ишлар амалга оширилди. Хусусан, Тошкент Ислום университети негизида Халқаро Ислום академияси, Халқаро ислом цивилизацияси маркази, халқаро Имом Бухорий илмий тадқиқот марказининг ташкил этилиши бунга ёрқин мисол бўла олади. Юқоридаги муассасаларни ташкил этилиши ислом илмий-маънавий меросини ўрганишга амалий хизмат қилади. Ўрта асрларда мамлакатимиз ҳудуди ислом цивилизацияси марказларидан бири бўлган. Буюк аждодларимиз Имом Бухорий, Исо ат-Термизий, Бурхониддин Марғиноний, Ал-Мотурудий, Замахшарий, Хожа Абдулҳолиқ Гиждувоний, Баҳоуддин Нақшбандийлар исломнинг ҳадис, калом, фикҳ ва тасаввуф илмини ривожланишига улкан ҳисса кўшишган. Мамлакатимизнинг қадимий Самарқанд, Бухоро, Урганч, Хива, Термиз, Шаҳрисабз ва Тошкент каби шаҳарлар ўрта асрлардаги биринчи ва иккинчи Ренессанс даврида ислом цивилизацияси марказларидан бўлган. Юқоридаги аждодларимизнинг ва шу ўринда умумий ислом илмий-маънавий меросини бугунги тараққиёт учун амалий аҳамиятидан келиб чиқиб ўрганиш мақсадга мувофиқдир.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 2 февралдаги №78-Ғ-сонли фамойиши асосида Навоий давлат педагогика институтида 2021 йил 18 июнь кунига мўлжалланган “Бағрикенглик ва тинчликсеварлик контекстида ислом илмий-маънавий мероси” мавзусида халқаро илмий конференция ташкил этилди. Ушбу халқаро конференцияни институтимизда ўтказилиши ҳамда унга республикамиз ва ҳориждан соҳанинг етакчи мутахассисларини таклиф этилиши аҳамиятлидир. Ушбу халқаро конференция доирасида бериладиган илмий хулоса ва таклифлар бағрикенглик ва тинчликсеварлик контекстида ислом илмий-маънавий меросини ўрганишда илмий-назарий аҳамият касб этади.

**Абу Райхон Беруний номидаги давлат мукофоти лауреати,
фалсафа фанлари доктори, профессор
Абдуллаева Махбуба Нуриллаевна**

Норова Малика Файзуллоевна
Бухоро давлат университети “Миллий ғоя, маънавият асослари ва
ҳуқуқ таълими” кафедраси ўқитувчиси

Бағрикенглик— бизнинг дунёмиздаги турли бой маданиятларни, ўзини ифодалашнинг ва инсоннинг алоҳидалигини намоён қилишнинг хилма-хил усуллари хурмат қилиш, қабул қилиш ва тўғри тушунишни англатади. Уни билим, самимият, очиқ мулоқот ҳамда хур фикр, виждон ва эътиқод вужудга келтиради. Бағрикенглик турли-туманликдаги бирликдир. Бу фақат маънавий бурчгина эмас, балки сиёсий ва ҳуқуқий эҳтиёж ҳамдир. Бағрикенглик тинчликка эришишни мушарраф қилувчи ва уруш маданиятсизлигидан тинчлик маданиятига элтувчидир.

Бағрикенглик ён бериш, андиша ёки хушомад эмас. Бағрикенглик энг аввало инсоннинг универсал ҳуқуқлари ва асосий эркинликларини тан олиш асосида шаклланган фаол муносабатдир. Ҳар қандай вазиятда ҳам бағрикенглик ана шу асосий қадриятларга тажовузларнинг баҳонаси бўлиб хизмат қилмайди. Бағрикенгликни алоҳида шахслар, гуруҳлар ва давлатлар намоён қилиши лозим.

Бағрикенглик инсон ҳуқуқларини қарор топтириш, плюрализм (шу жумладан, маданий плюрализм), демократия, ва ҳуқуқнинг тантанаси учун кўмаклашиш мажбуриятидир. Бағрикенглик ақидабозликдан, ҳақиқатни мутлақлаштиришдан воз кечишни англатувчи ва инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро-ҳуқуқий ҳужжатларда ўрнатилган қоидаларни тасдиқловчи тушунчадир.

Сайфиддин Бохарзий фикрича, комил инсон тинчликсевар, сулҳпарвар, аҳиллик ва ҳамжихатлик учун ҳаракат қилувчи, бу йўлда жидду жаҳд ва жасоратга эга инсондир. У бу ғоясини қуйидаги рубойида ифодали тарзда баён этади:

در جنگ چو اهنيم و در صلح چو موم
بر دوست مبارکيم و بر دشمن شوم
از غيرت ما برند آثار بمصر
وز هيبت ما برند زنار بروم⁴⁰⁷

Дар ҷанг чу оҳанем ва дар сулҳ чун мум,
Бар дўст муборакам ва бар душман шум.
Аз ғайрати мо баранд осор ба Миср,
В-аз ҳайбати мо баранд зи нор бирум.

Мазмуни:

Мен урушда темирдай (қаттиқ қаршиман),
Тинчлик учун мумдайман.
Дўстларга муборақман, душманларга эса шум.
Бизнинг ғайратимиз таъсири сизни этади Мисргача,
Бизнинг ҳайбатимиз эса, Олловдан кутқариб этади Румгача.

Сайфиддин Бохарзийнинг бу мисралари Абдулоҳиқ Гиждувонийнинг қуйидаги рубойларига ҳамоҳанг:

Бар дўст муборакам, бар душман – шум,
Бар дар жанг чу оҳанам, бар сулҳ чу мум.
Сарчашмайи нур Гиждувон манзилимост,
Ман тиғи дудама мезанам то дар Рум.

Мазмуни:

Дўстларга муборақман, душман учун шум,
Урушга қарши темирдай қаттиқман, сулҳ учун мумдай юмшоқман.
Нур сарчашмаси бўлган Гиждувон бизнинг манзилимиздир.
Биз икки учли тиғмиз, Румга қадар урурмиз⁴⁰⁸.

Сайфиддин Бохарзий ва Абдулоҳиқ Гиждувоний рубойларидаги дастлабки мисралар таҳлили шуни кўрсатадики, улар дўстлик, ҳамкорлик, ҳамжихатлик, аҳиллик, тинчлик тарафдори бўлиб, душманлик, қарама-қаршиликни қоралаган. Бу икки буюк шахс, Хожагон ва Кубравия таълимотининг намояндалари уруш ва жанжалга қалқондек қарши туриб, тинчлик ва осудаликни оқлаб чиққанлар. Бу эса миллатлараро тотувлик, ижтимоий ҳамкорлик, диний бағрикенглик каби ғояларга уйғундир.

⁴⁰⁷ سيف الدين باخريزي، عادل اسير دهلوي، رباعيات دهلي، تهران: نشر ديپايه، 1396 ص 76.

⁴⁰⁸ Наврўзова Г.Н. Абдулоҳиқ Гиждувоний. – Самарқанд: Имом Бухорий халқаро маркази, 2020. – Б.53-54.

Сайфиддин Бохарзий Мовароуннахрда турли миллат вакиллари истиқомат қилган бир даврда милатлараро тотувлик, ўзаро ҳамжиҳатлик, дўстлик ғояларини илгари сурган. Бу каби ғоялар айни вақтда Ўзбекистонда олиб борилаётган сиёсатга ҳам ҳамоҳангдир. Ҳозирги кунда мамлакатимизда 130 тадан ортиқ миллат ва элат, 16 та диний конфессия вакиллари ҳамжиҳатликда, бир оила фарзандларидек истиқомат қилиб, тараққиётимизга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Сайфиддин Бохарзий ҳаёт йўли у кишининг комил инсон ахлоқига эга шахс эканлигини кўрсатади. Бунга манбалар ва тарихий воқеалар етарлича гувоҳлик беради. Сайфиддин Бохарзий мўғуллар истилоси ва ҳукмронлигига қаттиқ қаршилик кўрсатган. Унинг халқ оммаси ўртасидаги юқори нуфуздан чўчиган мўғул ҳукмдорлари у билан келишишга интилган. “Тарихи Банокатий” (XV аср) асарида ёзилишича, Чингизхоннинг невараси Олтин Ўрда хони Беркахон Бухорога махсус келиб, Сайфиддин Бохарзийдан ислом динини қабул қилган (XIII асрнинг 50 йиллари) ва унга мурид тушган. У мусулмон бўлгач, ўзига Баракахон исмини олган. Баракахон Шимолий Кавказдан Сибиргача чўзилган улкан давлат ҳудудида ислом динини жорий қилган, масжид ва мадрасалар қурдирган. Бу воқеадан кейин Сайфиддин Бохарзийга Шайх-ул Олам (Олам шайхи) унвони, Бухоро шаҳрига эса Бухоройи Шариф мақоми берилган⁴⁰⁹. Сайфиддин Бохарзий халқни бирлаштириш, мамлакатда илм-фанни яна қайта тиклаш, ислом динининг кенг ёйилиши учун катта ишларни амалга оширди. Бохарзийга кўплаб ерлар вақф қилиб берилган ва бу ерлардан у фақатгина халқнинг ижтимоий ҳимояси учун фойдаланади⁴¹⁰.

У ўзи эришган нуфуздан ғурурланиб кетмайди, доимо камтарлик, олижаноблик фазилатларини тарғиб қилади:

بافت پیل، مور می باید بود
باملک د و گون، عور می باید بود
گیرم که تو سرفراز عالم شده ای
آخر نه بزیر گور می باید بود⁴¹¹

Бо қуввати фил мўр мебояд буд,
Бо мулки ду кавн уввор мебояд буд.
Гирам, ки ту сарфарози олам шудай,
Охир на ба зери гўр мебояд буд.

Мазмуни:

Филнинг қувватига эга бўлсанг ҳам, мўру чумолидай ўзингни тут.

Икки оламнинг мулкига эга бўлсанг ҳам, Уввор -жуда кичик кушчадек (Синчалак)дек ўзингни тут.

Бутун оламда сен ўзингни машхур қилган бўлсанг ҳам,
Охирида жойинг қабр бўлади.

(Сен бутун оламда баланд мартабага эришиб, ҳурматда иззатда бўлсанг-да, умрингни охири борлигини ва қабрда кетишингни эсингда тут.)

Бу рубоийда Шайхул Олам комил инсоннинг асосий фазилати фақр, хушув, ниёзмандлик эканлигини таъкидлаган. Оллоҳ жуда катта куч-қувват, молу-мулк, юксак мартаба берганида ҳам, бу олам фоний эканлигини унутмаслиги, уларнинг ҳаммаси ўткинчи бўлиб, охириги манзил қабр эканлигини чуқур мулоҳаза қилиб кўришга чақиради.

Тасаввуфда фақр тушунчаси мавжуд. Фақр тариқат йўлига кирган орифларнинг мақомларидан бири. Фақрлик тасаввуфда моддий етишмовчилик ёки тиланчилик билан эмас, балки Худо олдида ўзини ожиз, ғариб ва фақирлигини ҳис қилиш билан тенгдир. Пайғамбар (с.а.в.) баралла: “Фақрлик фаҳримдир”, деганлар. Бу мақомнинг уч босқичи бор: биринчи босқичда ориф нима топса, шунга қаноат қилади. Иккинчи босқичда ориф ўзида дунё молидан кечиш ҳиссини тарбиялайди. Сўнги босқичда унинг учун бойлик ва камбағалликнинг фарқи қолмайди⁴¹².

Хулоса қилиб айтганда, Сайфиддин Бохарзий фикрича, комил инсон ватанпарварлик, бағрикенглик, тинчликсеварлик, инсонпарварлик, меҳнатсеварлик, адолатпарварлик, камтаринлик, жавонмардлик, сабрлилик, адолатлилик, донолик, мардлик, фидойлик, олий ҳимматлик ва халқпарварлик каби инсоний фазилатларга эга бўлиши керак.

Адабиётлар рўйхати

1 سيف الدين باخرزي، عادل اسير دهلوي، رباعيات دهلي، تهران: نشر ديپايه. 1396 ص 76.

⁴⁰⁹ Бу ҳақда батафсил қаранг: Норова М.Ф. Бохарзий ва унинг вақф ерлари // НамДУ илмий ахборотномаси. 2019. №12. – Б.107-114.

⁴¹⁰ Бу ҳақда батафсил қаранг: Норова М.Ф. Бохарзий ва унинг вақф ерлари // НамДУ илмий ахборотномаси. 2019. №12. – Б.107-114.

⁴¹¹ سيف الدين باخرزي، عادل اسير دهلوي، رباعيات دهلي، نشر ملك بك ديو تهران: نشر ديپايه. 1396 ص 69.

⁴¹² Қаранг: Тасаввуф атамалари. Изоҳли луғат. 1-китоб. – Тошкент: Мовароуннахр, 2015. – Б.286.

2. Наврӯзова Г.Н. Абдухолиқ Ғиждувоний. – Самарқанд: Имом Бухорий халқаро маркази, 2020. – Б.53-54.

3. Бу ҳақда батафсил қаранг: Норова М.Ф. Боҳарзий ва унинг вақф ерлари // НамДУ илмий ахборотномаси. 2019. №12. – Б.107-114.

سيف الدين باخري، عادل اسير دهلوي، ربايات دهلي، نشر ملك بك ديو تهران: نشرديبايه. 1396 ص. 4.69

5. Қаранг: Тасаввуф атамалари. Изоҳли луғат. 1-китоб. – Тошкент: Мовороуннаҳр, 2015. – Б.286.

ИСЛОМ МАНБАЛАРИДА ТИНЧЛИКСЕВАРЛИК ВА БАҒРИКЕНГЛИК ТАМОЙИЛЛАРИНИНГ “МИЛЛИЙ ЮКСАЛИШ” ҒОЯЛАРИ РИВОЖИДАГИ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ

Норбўтаев Исломбек Мусурмонович
Денов тадбиркорлик ва педагогика институти ўқитувчиси

Аннотация: Ушбу мақола жамиятимизнинг миллий ва умуминсоний қадриятлар тизимида миллий юксалиш ғояларининг аҳамиятини очиб беради. Мақолада “Миллий юксалиш” тушунчасини тарғиб қилиш ва унинг самарадорлигини ошириш омиллари назарда тутилади ҳамда ислом манбаларидаги тинчликсеварлик ва бағрикенглик тамойиллари билан умумлаштирилган ҳолда назарий – методологик асослари очиб берилади.

Калит сўзлар: Миллий юксалиш, пировард, инсонпарварлик, бағрикенглик, башарият, таълим, тарбия, мафкуравий тарбия, маънавий таҳдид, барқарорлик, ахборот хуружи, умумий қонуният.

Annotation: This article reveals the importance of the ideas of national uplift in the system of national and universal values of our society. The article considers the factors that promote the concept of "national uplift" and increase its effectiveness, as well as the theoretical and methodological basis of generalization of the principles of peace and tolerance in Islamic sources.

Keywords: National rise, ultimately, humanity, tolerance, education, upbringing, ideological education, spiritual threat, stability, information crisis, universal legitimacy.

Тамаддунинг илк босқичи бошланиб инсон онгли равишда ҳаёт кечири бошлаган даврларда инсоният кундалик ҳаёти маънавий ҳаёт билан боғлана бошланди. Инсонлар ўртасидаги қадрият эҳтиёжлар омили ўлароқ зарурат юзасидан ўртага чиқди. Жаҳон саҳнида пайдо бўлиб, мустақил тараққиёт йўлидан боришга ҳаракат қилган ҳар қандай халқ ва давлат ўзининг миллий тикланиш, ривожланиш ҳамда юксалиш тамойилларини белгилаши инсоният тарихи ва тамаддунининг асосий қонуниятларидан биридир. Ўтган асрларда миллий тараққиёт йўлига ўтган мамлакатлар ҳаёти ва тараққиёти қонуниятлари ҳамда уларнинг ҳар бирининг юксалиш тамойиллари амалиётга татбиқ этилгани буни яққол исботлайди. Ислом давлатларининг ва мусулмон халқларнинг Ислом динининг илк даврларидан бошлаб ҳозирги кунгача бўлган муддатдаги тарихи кўзда тутилади. Бошқача қилиб айтганда, ушбу тарих дунё бошланганидан то ҳозирги, биз яшаб турган пайтгача бўлган даврни ўз ичига олади. Ислом динидаги узоқ тарихдан маълумки инсонпарварлик ва диёнат тушунчалари динимизда олий қадрият сифатида эътироф этилади. Айни бажариладиган ибодатларимиз ва диний амалларимизнинг аксари ушбу ғоянинг индивидуал кўринишидаги ҳодиса десак муболаға бўлмайди. Бағрикенглик масаласида пайғамбаримиз Муҳаммад (алайҳис-салом) ислом умматигагина эмас, бутун инсониятга намуна бўлдилар. Нажрондан Мадинага ташриф буюрган насронийлар жамоаси ўз ибодатларини бажариб олишлари учун Расулulloҳ (алайҳис-салом) масжиди набавийни ажратиб берганлари тарихдан маълум ва машҳур. Шунингдек, у зот аҳли китобдан бўлган қўшнилари билан яхши муносабатда бўлар, ҳадя бериб, улардан ҳам турли ҳадялар қабул қилардилар. Қўшничилик одоблари, уларга яхшилик қилиш борасида Расулulloҳ (алайҳис-салом)дан кўплаб ҳадислар ворид бўлган. Жумладан, Абу Хурайра (р.а.)дан ривоят қилинади: «**Ким Аллоҳга ва охират кунига имон келтирган бўлса, қўшнисига яхшилик қилсин**». Уламолар мазкур ҳадисларни ўрганиб чиқиб, яхшилик фақат мусулмон қўшнисига эмас, балки, бошқа дин вакилига ҳам бирдек қилинади, дейдилар. Бу борада қуйидаги ривоят нақл қилинади: Бир куни саҳобийлардан Абдуллоҳ ибн Умар (р.а.) хизматкорига бир қўй сўйишни буюрадилар. Хизматкор ишга киришгач унга: «Қўйни сўйиб бўлгандан кейин, уни тарқатишни яхудий қўшнимиздан бошлагин», деб тақрор-тақрор таъкидлаб, сўнг «Расулulloҳ (алайҳис-салом)нинг: «**Жаброил менга қўшничилик ҳаққи борасида шу даражада кўп кўрсатма бердики, мен қўшни ҳам мерос олса керак деб ўйлаб қолдим**», деганларини эшитганман дедилар. Кундалик ҳаётимизда таҳлил қиладиган ва режалаштиришимиз

ИСЛОМ ТАЪЛИМОТИДА ИНСОНПАРВАРЛИК ВА БАҒРИКЕНГЛИК ҒОЯЛАРИНИНГ МУЖАССАМЛАШУВИ М.Т.Воҳидова, Бухоро муҳандислик-технология институти, “Ижтимоий фанлар” кафедраси доценти, У.Т.Мирзаев, Бухоро муҳандислик-технология институти катта ўқитувчиси.....	209
ИСЛОМ ДИНИДА БАҒРИКЕНГЛИК МАСАЛАЛАРИ Юсупова Дилдора -Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети “Гуманитар ва ижтимоий фанлар” кафедраси доценти в.б.,фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD).....	211
ТИНЧЛИК ВА ВАТАНПАРВАРЛИК — МИЛЛИЙ ЮКСАЛИШНИНГ ҒОЯВИЙ АСОСИ СИФАТИДА П.А.Сативалдиев - Навоий давлат педагогика институти Ижтимоий фанлар кафедраси тадқиқотчиси.....	213
АЁЛЛАРНИНГ ТЕРРОРИСТИК ТАШКИЛОТЛАР САФИДА БЎЛИШИ ВА УНИНГ САБАБЛАРИ ХУСУСИДА М.Э.Ачилова - НавДПИ, катта ўқитувчи.....	214
ТАРИҚАТ ПИРЛАРИ МАЪНАВИЙ МЕРОСИНИНГ БУГУНГИ ЁШЛАР ТАРБИЯСИ ВА ЖАМИЯТ ИЖТИМОИЙ ҲАЁТИДАГИ АҲАМИЯТИ Қаршиев Р.М. НавДПИ Тарих факультети декани, т.ф.н., доцент Абуев Ҳ.О. НавДПИ “Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими” кафедраси катта ўқитувчиси, т.ф.ф.д (PhD)	215
ИСЛОМ ДИНИДА БАҒРИКЕНГЛИК ВА САҲОВАТЛИЛИК ТАМОЙИЛЛАРИ Мадаева Мўътабархон Омонуллаевна- БАА Ўзбекистондаги ваколатхонаси котибаси.....	217
ТАСАВВУФ ДОИРАЛАРИДА ИБН АЛ-АРАБИЙНИНГ КОМИЛ ИНСОН КОНЦЕПЦИЯСИ ЁРИТИЛИШИ Бухоро муҳандислик-технология институти “Ижтимоий фанлар” кафедраси катта ўқитувчиси т.ф.н. Г.А.Бердиева.....	219
ТАСАВВУФ - ИНСОН ҚАЛБИГА ВА ИЙМОНИГА ЙЎЛ ОЧИШ ИЛМИДИР Бухоро муҳандислик-технология институти “Ижтимоий фанлар” кафедраси катта ўқитувчиси т.ф.н. Г.А.Бердиева.....	220
РЕЛИГИОЗНАЯ ТОЛЕРАНТНОСТЬ В СРЕДНЕЙ АЗИИ В ПЕРИОД ПЕРВОГО И ВТОРОГО РЕНЕССАНСА Азимов Адиз Абдуллаевич, старший преподаватель кафедры «Социальные науки» Бухарского инженерно - технологического института. Узбекистан.	222
РЕЛИГИОЗНАЯ ТОЛЕРАНТНОСТЬ И МЕЖНАЦИОНАЛЬНОЕ СОГЛАСИЕ В ИСЛАМЕ НГПИ, кафедра русского языка и литературы Преподаватель Батыралиева Ш.П.....	224
БАҒРИКЕНГЛИК — ТИНЧЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ Норова Малика Файзуллоевна-Бухоро давлат университети “Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими” кафедраси ўқитувчиси.....	226
ИСЛОМ МАНБАЛАРИДА ТИНЧЛИКСЕВАРЛИК ВА БАҒРИКЕНГЛИК ТАМОЙИЛЛАРИНИНГ “МИЛЛИЙ ЮКСАЛИШ” ҒОЯЛАРИ РИВОЖИДАГИ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ Норбўтаев Ислombек Мусурмонович Денов тадбиркорлик ва педагогика институти ўқитувчиси.....	228
ИСЛОМ ИЛМИЙ-МАЪНАВИЙ МЕРОСИДА БАҒРИКЕНГЛИК ХИСЛАТИНИНГ АҲАМИЯТИ Хушвақов Муҳаммадюсуф Ашурович – Ўзбекистон халқаро ислом академияси ҳузуридаги малака ошириш маркази ўқитувчиси.....	229
ИСЛОМ МАНБАЛАРИДА ТИНЧЛИКСЕВАРЛИК ВА БАҒРИКЕНГЛИК ҒОЯЛАРИНИНГ ТАРҒИБ ҚИЛИНИШИ НавДПИ Факультетлараро чет тиллар кафедраси ўқитувчи Пўлатова Зубайда Абдуравуповна.....	232
ТОЛЕРАНТНОСТЬ В ПОСЛОВИЦАХ Б.М. Мусаева- кафедра русского языка и литературы, факультет иностранных языков Навоийский государственный институт, Узбекистан г.Навои.....	224
БАҒРИКЕНГЛИК — ТИНЧЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ Норова Малика Файзуллоевна-Бухоро давлат университети “Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими” кафедраси ўқитувчиси.....	226